

ля, рідючі та зникаючі звірина і птаство! Настав час повертати борги природі.

Велич нації полягає не в збудованих палацах, а в тому високодуховному середовищі, яке вона створила і яке дозволяє жити в любові та злагоді з природою, бути величній кожній людині незалежно від того, яке місце вона займає в системі суспільного устрою. Відповідно акценти історичної науки повинні торкатися, передусім, духовності світових цивілізацій, а не на загарбницьких вдачах і невдачах, спорудах, збудованих у бездуховному середовищі. Якщо світова спільнота, розбещена матеріальними статками, не змінить споживацьку філософську концепцію своєї ролі на Землі, не навчиться жити в злагоді з Природою (храмом Божим), то майбутні покоління земної цивілізації може спіткати доля динозаврів.

Світова суспільна думка в захопленні від розвитку світової спільноти в двадцятому столітті в усіх сферах суспільного життя. Пройдуть роки і майбутні покоління дадуть дещо інші оцінки нашому поколінню – бездуховним варварам високодуховної Природи.

Література

1. Вакулюк П.Г. „Нариси з історії лісів України”, Фастів, 2000

2. Ковальчук С.І., Задорожний М.Н. „Пам'ятки природи Хмельниччини”. Львів: Каменяр., 1985.-С.-47-48.
3. Рева М.П., Рева Н.Н. „Дикі їстівні рослини України”, К. 1986
4. Національні природні парки в екологічній мережі України. // Мат-ли Всеукраїнської наук. прак. конф. (Славута, 27 листопада 2001 року).- Кам'янець-Подільський, „Оньюм”, 2001
5. Сако В.М. „Растения й медицина”, М., 1978
6. Пироженко А.А. „Целебные растения”, К., 1980
7. Найчук М.С., Курельчук П.І., Кравчук П.С. „Зелені шати Славутичини”, Львів, Каменяр. 1995.
8. „Російсько-український словник термінів лісівництва”, К., „Наукова думка”, 1980
9. Носаль М.Н., Носаль І.М. „Лікарські рослини та способи їх застосування у народі” К., 1960
10. Генсірук С.А., Бондар С.С. „Лісові ресурси України, їх охорона, використання”, К., 1976

В.М.Петлін

доктор географічних наук, професор
кафедри фізичної географії

Т.М.Чорновус

дизайнер

Львівський національний університет
ім. І.Франка

✓ ЛЮДИНА - ЯК ГАРМОНІЙНА СКЛАДОВА ПРИРОДИ

Людина, в контексті запропонованої назви статті, розглядається в двох аспектах: як індивідуальність (окрема особистість) і як узагальнений термін „людство”.

Людина є вершиною еволюційного розвитку природи (за Дарвінієм) і цілеспрямованої дії вищих енерго-інформаційних егрегорів (за творцями теорії абсолютного вакууму Шипова та Акімова), Бога (за релігійними вченнями). На нашу думку, істина знаходиться десь між всіма цими твердженнями у їх гармонійній поєднаності. Тому стан гармонійного співіснування і є визначальною умовою нормального просторово-часового функціонування даних систем.

Такі закони природи - як доцільність, квазірівноваженість, ритмічність, взаємодоповненість і нарешті спільність еволюційного

розвитку належать не тільки людському суспільству, а і всій природі. Людина виникла у вже сформованому природному оточенні і достатньо ймовірно була надзвичайно добре до нього пристосована, тобто відповідала всім перерахованим законам. Ця думка підтверджена тим фактом, що не маючи технічних засобів до існування, вона все ж таки вижила і, враховуючи швидкість збільшення чисельності своєї популяції, та інтенсивність просторового поширення, існувала у доволі сприятливому середовищі. Не маючи переважних характеристик у фізичній силі, швидкості, відлякуючих охоронних засобах (наприклад, отрути), просто захисних засобах (наприклад, панциру), людина зуміла вивитись над іншим тваринним світом завдяки унікальним можливостям свого розуму. До

речі, як показали дослідження останніх років проведених у американському науково-дослідному центрі мозку, людина мислить зовсім не мозком, а своєрідним полем над головою. Мозок при цьому, найшвидше, виконує роль передавальної тонко-механічної структури (як клавіатура в комп'ютері). В той час цілком вистачало природних ресурсів для виживання і збереження темпів приросту чисельності виду.

Зауважимо, що людина виникла в час льодовикового періоду. Зими були набагато суворіші, а літо холодніше і коротше. Кожуха, валянок і навіть крисані не було. Що ж все таки допомогло людству вижити в цих непростих умовах? Достатньо тривалий час вивчення закономірностей просторово-часового розвитку природних систем, дозволяє нам стверджувати, що найперше це було гармонійне співіснування з оточуючим природним середовищем. При цьому, воно було цілком олюднене. Ми маємо на увазі природну закономірність регулювання гармонійної чисельності певного виду тварин. Він доволі жорстокий. Так, наприклад, лемінги при перевищенні їх чисельності (чисельність стає вищою за можливість збереження видом рівноваги зі своїм оточенням) починають масове переміщення на північ, до берегів Північного Льодовитого океану. Досягнувши води, вони починають пливти і закономірно топляться. Топляться всі що мандрували. На місці лишається така чисельність лемінгів, яка гармонійно вписується в оточення. Ведмеді при перебільшенні їх чисельності пожирають своїх ведмежат. Згодьтесь - доволі суворо.

Наявність в людському суспільстві все більш жорстоких воєн, в яких гине велика кількість як воїнів так і мирного населення неначе підтверджують факт існування такого механізму саморегуляції чисельності і у людей. Та на нашу думку тут зовсім інша закономірність - втрата (все більший розрив) гармонійного співіснування із своїм природним оточенням. Порушення речовинно-енергетичних взаємозв'язків з ним приводить до поки що локального зменшення життєвих ресурсів. „Люди гинуть за метал” - алегорично сказав Фауст. Гинуть за сфери впливу, ринки збуту, сировинні бази, тобто „за метал”.

Існує і менш жорстокий механізм скорочення чисельності виду - хвороби. Які ніби то не мають меж, але разом з тим діють винятково вибірково, маємо на увазі просторово-

вибірково. Вони неначе скеровуються „караючим перстом” на ту чи іншу ділянку земної поверхні.

Ще один бік такої закономірності - поширення надзвичайних (катастрофічних) ситуацій. Не дивлячись на неймовірно великі грошові вклади людства у розв'язання проблеми все більшого і щільнішого у часі поширення надзвичайних ситуацій, справа ні на йоту не зрушується з місця.

Аналізуючи ситуацію, безпомилково приходиш до висновку, що проблема загалом полягає у „здоровому способі життя” як кожної людини, так і людства в цілому.

Людина - мікрокосмос, а людство - регіональний мікрокосмос в межах такого регіону Всесвіту, як третя планета Сонячної зіркової система - Земля. В такому ракурсі аналізу проблеми їх взаємозв'язків на перший план виходять не речовинно-енергетичні, а енергоінформаційні взаємодії. Інформаційна дисгармонія - явище набагато серйозніше за речовинно-енергетичну. Згідно з теорією абсолютного вакууму, інформація поширюється в межах Всесвіту практично блискавично. Тобто поняття середовища може поширюватися до безмежності. А відповідно і фактори можливого впливу, задіяні середовищем для відновлення гармонії, безмежні. Людство часто навіть не усвідомлює масштабів свого інформаційного середовища і його могутності. Разом з тим, інформаційним зв'язкам притаманний, так званий, ефект слабких інформаційних сигналів. Наслідком таких сигналів можуть бути процеси лавинного типу, які здатні здійснювати глибокі і просторовозначні перетворення. „Що вгорі те і внизу” писав великий Гермес Трансметегістр, маючи на увазі, що дії людей „внизу” здатні привести до значних зрушень „вгорі”. Можете собі уявити силу зворотних дій.

На даний час суспільство характеризується масовими проявами зруйнованої психіки і дестабілізованими відносинами між внутрішньоорганізаційними системами його індивідів. Гіперзростання нових оздоровчих препаратів супроводжується ще більш інтенсивним зростанням захворюваності. Вже зараз зрозуміло, що ніякими суперпрепаратами становищу не зарадиш. Необхідні якісно нові шляхи виходу з кризової ситуації.

Дуже подібно, що стан нашого оточення (за великим рахунком Землі як цілісного організму) як в дзеркалі відбивається на функ-

ціональному стані людей. Це найтіснішим чином взаємопов'язані, взаємозалежні, взаємообумовлені системи. Де вихід?

Вихід надзвичайно простий. Гармонізувати свою просторово-часову життєдіяльність з своїм природним оточенням. Гармонізувати на речовинно-енергетичному і енерго-інформаційному рівнях. В першу чергу необхідно впорядкувати свої духовно-інформаційні відносини. Під якими необхідно розуміти цілий комплекс зв'язків: внутрішніх, зовнішньо-родинних, зовнішньо-дружніх і професійних, національних, загальнолюдських, тощо. Ні одна з цих складових не є автономним блоком, всі вони найтіснішим чином взаємопов'язані і не буває гармонії якщо одна з них відсутня. Закономірно з'являється необхідність гармонізації відносин з Вищим егрегором - Вищим коректуюче-контролюючим блоком. Даний блок стояв біля джерел виникнення людської цивілізації. Як переконливо показують наукові дослідження в області торсійних взаємодій, дана еволюція була б неможлива без попередньо існуючої програми її розвитку. Неможлива неконтрольована еволюція, можливий лише неконтрольований хаос.

Це надбудова. Основа повернення людини до гармонійного співіснування з її природним оточенням. Оточення по системі зворотних зв'язків неодмінно почне сприяти гармонізації як всій спільності людей, так і кожного її члена зокрема. Економічний крах при цьому військової і фармацевтичної промисловості не дуже велика плата за гарантоване майбутнє.

Та на жаль до подібної ідилії нам ще ой як далеко. Реально картина виглядає так, що в

межах суспільства з'являються лише окремі групи людей і навіть окремі люди які намагаються хоча б у такий суперлокалізований засіб повернути „експрес еволюції” на більш виважені рейки. Чи не Сізіфова праця? Думаємо, що ні. Велике завжди починається з малого. Паростки здорового способу життя неодмінно дадуть здорові сходи і добрий врожай. Кожна людина, а тим паче група однодумців, самозабезпечена щодо можливостей повнокровних відносин на речовинно-енергетичному та енерго-інформаційному рівнях як зі своїм природним оточенням, так і на більш ієрархічно високому рівнях. Тому програма гармонізації відносин має як груповий, так і індивідуальний характер. Тільки завдяки цьому стало можливим досягнення окремими людьми неймовірних результатів у гармонізації своїх внутрішньоорганізменних відносин. Велика роль тут належить тренуванням і загартовуванню організму. Та навіть знамениті йоги першоосновою вважають гармонізацію духовної основи. З цього і треба починати. Наслідки обов'язково з'являться у вигляді здоров'я і врівноваженої психіки.

Таким чином, людина, яка з'явилась близько мільйона років тому - як гармонійна складова природи, запрограмована на гармонійно-еволюційний розвиток разом з цією природою. Це створює певний коридор можливих інваріантних флуктуацій, викликаних людиною. Якщо знаходитись в його межах - природа сприяє формуванню здорового організму. Чим більші відхилення, тим більший деструктивний (а інколи і деструктивно-незворотній) вплив природного оточення на формування і функціонування людини і людства в цілому.